

El plaer de la guerra

"La més gran fortuna de l'home és perseguir i derrotar el seu enemic, apoderar-se dels seus béns i possessions, deixar les seues esposes plorant i gemegant."

Hi ha moltes raons per les quals es mouen i es fan les guerres, als Balcans o al Caucas, a Europa, Àfrica o Àsia, ara o fa quaranta segles, tant se val. Són raons perfectament conegudes, documentades, i estudiades per la ciència de la polemologia, que és disciplina poc coneguda, com qui diu secretament practicada, per vergonya. Hi ha raons religioses, econòmiques, territorials, ètniques i tribals, polítiques en general i altres epígrafs de la classificació de les raons polèmiques. N'hi ha una, però, que no es diu mai, la més secreta de totes: les guerres es fan, també i a més a més, pel gust de fer-les. Que ningú no s'espante ara, ni diga que això és una bestiesa: sí, és una bestiesa, perfectament real, no el fet de dir-ho sinó el fet del fet.

Conten que Genghis Khan, un dia, estava assegut en rotgla amb els seus companys d'armes, debatent una àrdua qüestió: Quin és el plaer més dolç de la vida? Un dels genets de l'estepa digué que era l'art dels falcons, per un altre eren els cavalls, per la major part eren, evidentment, les dones. I Genghis Khan, un dels grans experts de la història, digué finalment: "Aneu errats. La més gran fortuna de l'home és perseguir i derrotar el seu enemic, apoderar-se dels seus béns i possessions, deixar les seues esposes plorant i gemegant, muntar els seus cavalls i usar el cos de les seues dones com camisa de dormir". Paraules del Khan. L'excusa és secundària, qualsevol raó és bona si serveix per procurar-se tan delicats plaers. Durant l'última i més pròxima de les guerres, la de Croàcia i Bòsnia (són una i la mateixa), hem vist amb quin gust per l'art i per les coses ben fetes l'artilleria reduïa a cendra i a no res ciutats senceres, masies, biblioteques, esglésies i mesquites: per gust de destruir els béns de l'enemic, com sempre i en totes les guerres. I hem vist amb quin amor i dedicació s'han degollat els homes, han violat les dones, s'han fet retratar amb caps tallats a les mans com a trofeus, amb quina devoció i alegria disparen, maten, destrossen, cremen, i es fan fotos vestits de ferocíssims guerrers. No és cap exclusiva balcànica, per favor, no siguem tan optimistes: hem vist fotos semblants —sempre el rostre radiant de l'home amb l'arma en la mà, kalàixnikov o simitarra— fetes a Geòrgia o Armènia, a l'Afganistan, a Somàlia, a Libèria, on vostès vulguen, gent de tots els colors, races i condicions.

És clar que el plaer d'uns és el dolor d'uns

altres i que, qui pot evitar-ho, no va a la guerra sabent que ha de perdre i patir. El gust està en l'agressió, *causar* mort, dolor i destrucció. El plaer és dominar, ser més fort i poderós que els altres, trepitjar i esclafar, portar en la mà una pedra esmolada o un revòlver, portar alguna mena d'uniforme que afirma la pròpia condició guerrera, plomes al cap, cuirassa, caputxa o casc, o aquesta horrible roba que en diuen de camuflatge i que els nostres pacífics (?) caçadors es posen els diumenges per donar-se aire militar. I quina atracció tan fosca tenia una legió romana en formació d'atac, les batalles a tota ultrança del cavaller Tirant, els esquadrans d'hússars de Napoleó, o les desfilades de la Wehrmacht o de l'Exèrcit Roig. Jo recorde, sense vergonya, la fascinació davant de tants quadres de batalles il·lustres, de tantes novel·les amb descripcions de combats, de tants films sobre una guerra o una altra: el plaer, afortunadament, pot ser també contemplatiu, passiu i simplement estètic. És horrible, i és cert: no vol dir que haja de ser eternament inevitable. Segurament ens mouen encara impulsos molt arcaics i mot durs, però el deure dels humans és deixar a poc a poc de ser bèsties. Encara que les bèsties, reconeguem-ho amb gran vergonya nostra, no han inventat mai uniformes ni bombes de fragmentació. Mentrestant, tots els xiquets del món juguen amb armes: tots, tant si són "víctimes" del comerç i la tele com si no. Jo, quan era menut, no tenia tancs ni pistoles de plàstic: em fabricava jo mateix arcs i fletxes i espases. Érem més primitius. El gust era el mateix. **Joan F. Mira**